

4.2. ADINGABE TRANSEI HEZKUNTZA-EREMUAN LAGUNTZEKO GOMENDIOAK

4.2.1. KOMUNIKAZIOA, JAKINARAZPENA, BALORAZIOA

Egoera familiak eta/edo adingabeak berak antzematen duenean

Ikaslea bera, bere familia edo bere legezko tutoretza betetzen duten pertsonak badira egoeraren berri ematen dutenak, alegia, jakinarazten dutenak adingabeak sentitzen duen sexua ez datorrela bat jaio zenean, genitaleen arabera ezarri ziotenarekin, edo bere sexuaren arabera, gizarteak espero duenarekin bat ez datozen genero portaera batzuk izaten dituela; dena delako ikastetxeko Zuzendaritzak horren berri emango die irakasle-taldeari eta Orientazio Sailari edo Aholkulariari, egoera azter dezaten. Horrez gain, egokitzen jotzen duten beste pertsonarekin osatuko dute informazioa: tutorearekin, irakasle-taldearekin, ikaskideekin, senideekin...

Egoera irakasle-taldeak antzematen duenean

Talde bateko tutoreak edo irakasle-taldeko beste edozein kideak badira antzematen dutenak ikasle batek behin eta berriz izaten dituen jokabideek adieraz zezaketela haren identitate sexuala ez datorrela bat jaio zenean, bere genitalen arabera, esleitu zitzaion sexuarekin, edo bere sexuaren arabera, gizarteak espero duenarekin bat ez datozen genero portaera batzuk izaten dituela, honela jokatu da:

- Irakasleak edo tutoreak horren berri emango dio ikastetxeko Zuzendaritza Taldeari.
- Zuzendaritza Taldeak diskrezioz jasoko du egoerari buruzko informazio osagarria, eta informazio hori erkatuko du, tutorearekin eta irakasleekin eta irakasleak ez diren gainerako langileekin.
- Tutoreak baloratuko du, Zuzendaritza Taldearekin batera, komeni den ala ez adingabearekin hitz egitea haren egoeraz.
- Tutoreak, Zuzendaritza Taldearekin batera, adingabearen legezko ordezkariarekin batzartuko da, antzemandako egoeraren berri emateko, eta egoera hori erkatu eta baloratzeko.

Komunikazioa eta laguntza-prozesua. ERABAKIAK HARTZEA

Ikastetxeko Zuzendaritzak laguntza eskatu ahal dio Berritzeguneri, prozesuaren edozein unetan, egoera aztertzeke eta ikastetxean laguntza, aholkularitza eta prestakuntza jasotzeko.

Beharrezkoa denean, ikastetxeko Zuzendaritzak informazioa emango dio Hezkuntza Ikuskaritzari planteatutako egoeraz, ikastetxean egoera horri erantzuteko emandako urratsez eta hartutako erabakiez. Ikuskaritzak jarduera-protokoloa betetzen dela zainduko du.

Familiak ikastetxekoei edo ikastetxeak familiari egindako hasierako baloraziotik abiatuta, erabakiak hatzeko faseari ekingo zaio. Une horretan, oro har, egoera hauetariko bat izango dugu aurrean:

FAMILIA ETA IKASTETXEA ADOS DAUDE PLANTEATUTAKO EGOERARI BURUZKO BALORAZIOAN

- Zuzendaritza Taldea familiekin eta irakasle-taldearekin bilduko da.
 1. Tutoreak baloratuko du, Zuzendaritza Taldearekin batera, komeni den ala ez adingabearekin haren egoeraz hitz egitea.
 2. Zuzendaritza Taldea + familia + orientatzailea edo aholkularia + tutorea:
 - Egoera horretatik zer hezkuntza- eta antolakuntza-premia ondorioztatzen diren identifikatu beharko dute, eta ikastetxean zer jarduera garatu daitezkeen proposatu eta aztertuko. Horrekin batera, goera horri aurre egiteko hezkuntza-eremuan eta ikastetxean dauden baliabideei buruzko informazioa eman beharko dute.
 - Ikastetxeak banakako tutore bat izateko aukera eskainiko die adingabeari eta/edo haren legezko ordezkariari, eskola-eremuaren barruko prozesuan laguntza eman diezaien. Adingabeak berak aukeratuko du pertsona hori, laguntza hori emateko prest dauden irakasleen artean.
 - Baliteke ikasleak zer hezkuntza-premia duen aztertzerakoan, antzematea arazoren edo zailtasunen bat duela garapen pertsonala eta soziala gauzatzeko, eta, hori dela eta, hezkuntza-sistematik kanpoko bestelako baliabide espezializatuek esku hartu behar izatea. Horrela gertatuz gero, legezko ordezkariari aholkua emango zaie baliabide horiei buruz.
 - Era berean, baliabide publikoei zein elkarteei buruzko informazioa emango zaie, familiak antzeko egoeran dauden beste adingabeen familien elkarteekin kontaktuan jartzea ahalbidetzeko
 3. Zuzendaritza Taldea + Irakasle Taldea:
 - Egoerari buruzko informazioa eman.
 - Esku hartzeko proposamenak aztertu.
 - Aztertutako neurriak abian jartzeko erabakiak hartu.
 4. Zuzendaritza Taldea+Hezkidetza Batzordea:
 - Hezkuntza komunitateari zuzendutako sentsibilizazio-formakuntza saioak antolatzea (irakasleei, ikasleei, gurasoei, irakasleak ez direnei zuzendutakoak).
- Erabakiak laguntza-plan batean jasoko dira, hauek guztiak bilduz: irakasle taldeak eta familiak adostutako neurriak, oinarritzeko antolakuntza neurriak, arduradunak,...

- Egoera horretan dagoen adingabearentzat ikastetxean ingurune segurua sortzeko, funtzionamendu-neurriak eta jarraibideak adostuko dituzte, zeinak adingabearekin esku hartzen duen irakasle-talde osoak, ikastetxeari orientazioa ematen dion zerbitzuak edo aholkulariak eta ikastetxeko zuzendaritzak bete beharko baititu.
- Ikastetxeko zuzendaritzak ziurtatuko du, uneoro, modu ordenatuan eta zuhurtziaz trukutzen dela informazioa familiaren eta ikastetxearen artean eta adingabea bizi ari den prozesuetan inplikaturako beste instantzia administratibo batzuekin.
- Prozesu osoa ahalik eta diskrezio handiagoz kudeatuko da, betiere adingabearen intimitatea eta ongizatea babesten, eta haren identitatearen eta sexu-orientazioaren araberako nortasuna askatasunez garatzeko eskubideari lehentasuna emanez, beste edozein interes legitimoren gainean.

FAMILIA ETA IKASTETXEA EZ DAUDE ADOS PLANTEATUTAKO EGOERARI BURUZKO BALORAZIOAN

- Adingabearen legezko arduradunak edo horietariko batek ez ditu onartzen adingabeak sentitzen duen sexu-identitatea edo izaten dituen portaera batzuk.

Horrela gertatuz gero:

- Zuzendaritza Taldeak eta Irakasle Taldeak neurriak hartuko dituzte, adingabea ikastetxean ondo dagoela eta integratzen dela bermatzeko.
- Ikastetxea ahaleginduko da familiari laguntzen egoera ulertzeko, bereganatzeko eta kudeatzeko prozesuan, adingabeak nortasuna garatzeko duen eskubidea errespetatuz. Zuzendaritza Taldeak eta/edo Orientazio Zerbitzuak edo Aholkulariak zabalik izango dituzte komunikazio-bideak (segimendua, zerbitzuei buruzko informazioa...).
- Tratu txarrak edo babes gabezia dagoelako zantzuak antzemanaz gero, Zuzendaritza Taldeak egoera horren berri emango die gizarte-zerbitzuei, Haurrak eta Nerabeak Zaintzeko otsailaren 18ko 3/2005 Legearen babespean.
- Zuzendaritza Taldeak eta Hezkidetza Batzordeak hezkuntza komunitateari zuzendutako sentsibilizazio-formakuntza saioak antolatuko ditu (irakasleei, ikasleei, gurasoei, irakasleak ez direnei zuzendutakoak).
- Ikastetxeak ez du onartzen familiak eskatutako 2.2. atalari dagozkion antolamendu neurriak hartzea.

Horrela gertatuz gero:

- Familiak gertatutakoaren berri emango dio Hezkuntza Ikuskaritzari.

4.2.2. IKASTETXEAK HAR DITZAKEEN OINARRIZKO ANTOLAKETA-NEURRIAK

Pertsona bakoitza bakana dela kontuan hartuta, oinarrizkoa da kasu bakoitzean planteatzen diren premiei erreparatzea. Premia horien arabera, irakasle-taldeak, adingabeak eta haren familiak baloratu ahalko dute honako neurriren bat har daitekeen:

- Irakasleek eta irakasleak ez diren langileek, ikaslearengana jotzen dutenean, ikasleak berak edo/eta familiak jakinarazi dieten izena erabiltzea, bai eskolako jardueretan zein eskolaz kanpokoetan (azterketak barne).
- Ikasleak beren nortasuna adierazteko egokitzen jotzen duen sexuarekiko egokitzea ikastetxeak barneko funtzionamendurako erabiltzen duen dokumentazio administratiboa (klase-zerrendak, noten buletinak, liburutegi-txartelak, ikasleenak...).
- Ikastetxean antolatzen diren formakuntza saioez gain, taldeko edo klaseko tutoreak gogoeta-uneak erabiltzea taldean bertan, ikasgelan dauden sexu-dibertsitateak ikustarazteko eta integratzeko.
- Pertsona guztiei bermatzea beren nortasuna adierazteko egokitzen jotzen duten janzkera ikastetxe-ingurunean erabiltzeko eskubidea, bai eta uniformeak erabiltzen duten ikastetxeetan ere.
- Ikastetxean, sexuen arabera bereiztuta egon daitezkeen espazio edo lekuen erabilerari dagokionez (aldagelak, komunak...), ikasle transei aukera ematea nahi duen lekua erabiltzeko; segurtasuna eta intimitatea bermatzea, eta berarekin adostea espazio horiek erabiltzeko baldintzak.
- Kasuren batean, aktibitate batzuk sexuen arabera bereiztu beharko badira, helburu zehatz batzuekin bat datozen arrazoiak direla-medio, irakasleek kontuan hartuko dituzte zein sexurekin sentitzen den identifikatuta ikaslea edo bere beste egoera batzuk.
- Baldin eta ikastetxean sexuen araberrako banaketa edo antolaketa egiten duten kirol-taldeak edo kirol-lehiaketak badaude, adingabeak, zer sexurekin identifikatzen den, hari dagokion ekipoa edo lehiaketan parte hartuko du, hala nahi izanez gero.
- Neurri horiek guztiak ikastetxearen Bizikidetzaren Planean, Hezikidetzaren eta Genero Indarkeria Prebenitzeko Planean, Antolamendurako eta Funtzionamendurako Arautegian edo Barne Funtzionamendurako Arautegian sartuko dira.

4.2.3. TRANSFOBIAREN ONDORIOZ GERTA DAITEZKEEN ADIN-GABEKOEN AURKAKO DISKRIMINAZIOA, ESKOLA-JAZARPENA, GENERO-BIOLENTZIA EDO TRATU TXARRAK DIRELA-ETA, BETE BEHARREKO PROZEDURA

1. Behar diren neurriak hartuko dira, haurren aurkako diskriminazioa, eskola jazarpenak, genero-biolentzia edo tratu txarrak prebenitzeko, eta halako egoerak gertatzen badira esku hartzeko, dagozkion protokoloak abian jarritz. Neurriok ikastetxearen Bizikidetza Planean eta Hezkidetza eta Genero Biolentzia Prebenitzeko Planean jasotzen dira. Sexua dela-eta edozein eraso fisiko edo psikologiko, mespretxu edo irain edo jazarpen egonez gero, ikastetxeko zuzendaritzak, irakasleek eta hezkuntza-komunitateak erantzun tinkoa eta argia eman behar dute, Euskal Autonomia Erkidegoko unibertsitateaz kanpoko ikastetxeetako ikasleen eskubideei eta betebeharrei buruzko abenduaren 2ko 201/2008 Dekretuan jasotzen den bezala.
2. Hezkuntza-komunitateko edozein kidek jakiten badu edo susmatzen badu sexu identitatea edo -orientazioa dela-eta egon daitekeela haurren aurkako eskola-jazarpenik, genero-biolentziarik edo tratu txarrak, egoera horren berri eman behar dio tutoreari, aholkulariari, orientatzaileari edo zuzendaritza-taldeari. Nolanahi ere, informazio hori jasotzen duenak ikastetxeko zuzendaritzari jakinaraziko dio, beti.
3. Sexu-identitatea edo -orientazioa dela-eta, haurren kontrako eskola-jazarpenera, genero-biolentzia edo tratu txarra egon daitekeela ulertzen den kasuetan, **dagokion Berrinen arteko tratu txarren kasuetarako Jarduera Protokoloa** jarriko da abian, eta horren berri emango zaio Hezkuntza Ikuskaritzari.
4. Baldin eta ikaslearen sexu-identitatearen aurrean edo portaera “ez normatibo”en aurrean familiak duen jarrera dela-eta tratu txarra, babesik falta edo arriskua egon daitekeela antzematen bada, gertakari horiek adingabeak babesteko eskumenak dituzten agintariei, fiskaltzari edo agintari judizialari jakinarazi beharko zaizkie, ondorioztatzen diren datuen edo informazioen berri emanez. Halaber, lankidetzan aritu beharko da aipatutako administrazioekin, adingabeen lehentasunezko interesak kontuan hartuta (3/2005 Legea, otsailaren 18koa, Haurrak eta Nerabeak Zaintzeko eta Babestekoa:25. artikulua, 2. paragrafoa).